

VZW Eerstelijnszone Houtland en Polder
www.elzhoutlandenpolder.be
Ondernemingsnummer: 0739.868.785
RPR Ondernemingsrechtbank Gent – afdeling Brugge
Maatschappelijke zetel: Weststraat 24, 8460 Oudenburg



Beleidsplan 2024 – 2026

Eerstelijnszone Houtland en Polder



1. Inleiding

In dit beleidsplan geven we richting aan onze werking als netwerk in de eerste lijn, voor de periode 2024-2026. Dit beleidsplan bouwt verder op, maar is tegelijk een herwerking van, het meerjarenplan die in oktober 2022 werd bezorgd. De omgevingsanalyse met beleidsplanning gold toen voor periode 2023-2025.

We hebben het voorbije jaar hard gewerkt om als eerstelijnszone te kunnen blijven bestaan. We hebben onze meerwaarde als eerstelijnsnetwerk Houtland en Polder bewezen door de vele geëngageerde partners op het terrein, de verschillende clusters evenals de mooie bovenlokale samenwerkingen. We kunnen helaas niet ontkennen dat er ook een stilstand is geweest die ervoor zorgde dat er weinig langetermijnprojecten en -initiatieven op poten zijn gezet.

We richten onze blik nu vooruit, beseffende dat er heel wat meer werk op de planken ligt dan het werk die in dit beleids- en actieplan is opgenomen.

Een bijkomende uitdaging is de beperkte personeelscapaciteit. De opdrachten zijn uiteenlopend, lokale partners, mesostructuren, Vlaamse en Federale actoren zien onze meerwaarde, en vanaf 2024 draait de werking op 0.9VTE, ingevuld door een coördinator en 1VTE administratief medewerker. Het vraagt een constante oefening, alsook veel engagement van onder andere een (dagelijks) bestuur, om de haalbaarheidstoets te maken.

Met de blik vooruit kijken we positief naar de toekomst van onze eerstelijnszone. Hopelijk blijkt dit uit bijgevoegd beleidsplan.

2. Executive Summary

Proces

Eind oktober 2022 werd een beleidsplan voor 3 jaar ingediend. Gedurende de eerste helft van 2023 zijn geen verdere stappen genomen om op lange termijn (na 2025) een beleidsplanning op te maken. Wel hebben heel wat clusters 'gevochten' om de meerwaarde van het netwerk ELZ Houtland en Polder te benadrukken en bekend te maken binnen de Eerste Lijn, alsook daarbuiten. Er is heel wat tijd gekropen in de bespreking van alle mogelijke scenario's, alsook het opstellen van clusterstandpunten, die heel wat van onze vergadertijd hebben ingenomen.

Voor heel wat partners op het terrein was het dan ook met grote bezorgdheid afwachten tot de verlossende communicatie vanuit het Kabinet van de minister in juni 2023.

Het bestuursorgaan volgend op de beslissing vanuit de Vlaamse Overheid was ingepland op 14 oktober 2023, enkele maanden na de beslissing. Uiteraard is er in de zomer per mail gecommuniceerd, maar een overleg met het voltallig bestuur was moeilijk te organiseren. Er waren enkele vergaderingen met het dagelijks bestuur, op 13 juli en 15 september, en daarnaast kwamen enkele clusters samen (cluster zorg op 5 juli, cluster Lokale besturen op 12 juli en cluster persoon op 24 juli en 2 oktober).

Rekening houdende met de nota rond de hervorming van de zorgraden en het beleidsplan 2023-2025 hebben we, met ondersteuning vanuit VIVEL, in oktober 2023 een voorstelling kunnen maken van de verschillende beleidsthema's en daaraan gekoppelde acties voor 2024-2026. Het bestuursorgaan keurde deze strategische en operationele beleidsdoelstellingen unaniem goed.

Op datzelfde bestuursorgaan zijn er 4 projecten van partners in onze eerstelijnszone voorgesteld, waarvan er 3 weerhouden werden voor verdere uitwerking. Twee daarvan zijn voor 2024 en zijn opgenomen in de actiefiches. In het bestuursorgaan wordt uitdrukkelijk aandacht besteed aan de voorstellen vanuit de cluster persoon, die ook enkele concrete voorstellen deed. Eén suggestie van hen werd niet weerhouden.

In december 2023 werd de eerste versie van begroting 2024 gekoppeld aan het nieuwe actieplan. Dankzij de extra financiële ondersteuning van enkele partners is er slechts één actie die naar financiële haalbaarheid extra moet worden bekeken. Deze beslissing wordt genomen door het dagelijks bestuur op 1 februari.

Samenvatting beleidsplan

Het beleidsplan bestaat uit 4 strategische doelstellingen. De eerste en tweede inhoudelijke doelstellingen zijn gekoppeld aan een tweedelige opdracht van een eerstelijnszone, zoals die bij de start werd geformuleerd.

Eén van de inhoudelijke strategische doelstellingen gaat over de actoren van het eerstelijnsnetwerk, geformuleerd als de **gemeenschap. Voor hen werken we rond verbinding, informeren, vormen en activering**. De andere inhoudelijke strategische doelstelling beslaat de **zorg en ondersteuning voor de persoon met zorg- en ondersteunings-nood. Er wordt ingezet op preventie waar mogelijk**. Er is voor dit luik een goede samenwerking met andere (boven)lokale actoren.



Strategische doelstelling drie en vier bespreken de richting die we met onze vzw-werking en governance uitgaan. Enerzijds werken we aan onze visie als netwerkorganisatie, namelijk onze **toegankelijkheid** en **openheid**. Ook het verhogen van de zichtbaarheid wordt hierin toegelicht. Gezien de beperkte budgetten en personeelsequipe is het noodzakelijk om een efficiënte werking op te zetten, alsook om te werken aan goed bestuur.

We streven naar een betere, kwalitatiever zorg- en welzijnsaanbod voor de personen in onze eerstelijnszone, door de ondersteuning van de partners binnen het netwerk. We willen drempelverlagend, proactief, outreachend, verbindend werken én zijn. We zijn er voor elkaar en voor onze personen met een zorgnood, hun mantelzorgers en het brede netwerk daarrond. Onze samenwerking is van cruciaal belang om de eerste lijn op de kaart te zetten en helderheid te scheppen voor iedereen.

“Samen voor uw zorg en welzijn, Houtland en Polder.”

3. Missie, visie en waarden

In eerstelijnszone Houtland en Polder werken alle actoren in zorg, welzijn en lokaal beleid samen om vanuit een **gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en partnerschap** te komen tot werkbare, gedragen en duurzame oplossingen.

We sterken en begeleiden elke **persoon**, samen met zijn netwerk in zijn keuze over zijn **zorg- en ondersteunings-proces**. Door de handen in elkaar te slaan en ondersteuning te optimaliseren, versterken we het **netwerk van buurtzorg en mantelzorg** (de informele zorg). We zetten in op **preventie**, krachtgericht werken en het (h)erkennen van moeilijke situaties.

In Eerstelijnszone Houtland en Polder zijn de partners evenwaardig. We stellen inclusie voorop en streven naar kwaliteit, neutraliteit en betrekken alle actoren maximaal.

We brengen de behoeften en het aanbod helder in kaart en maken **verbinding** tussen alle actoren. We doen dit in het bijzonder met aandacht voor de kwetsbaren. We **informer** en adviseren bij vragen of noden over zorg- en ondersteuning, mét aandacht voor een warme en hartelijke benadering. We staan voor participatie én respecteren de keuzevrijheid.

Besluit van de Vlaamse regering betreft de opdrachten van zorgraden stelt dat de opdracht van een ELZ tweeledig is:

- 1 **Verbinden van eerstelijnszorg- en welzijnsaanbieders:** samenwerking en het opzetten van een goede organisatie
- 2 **Afstemmen preventie, curatie, ondersteuning, begeleiding, revalidatie op vlak van zorg en welzijn.** De patiënt moet er beter van worden.



Rekening houdende met bovenstaande, willen we met respect, aandacht voor toegankelijkheid en verantwoordelijk onze opdracht als organisatienetwerk realiseren.

4. Doelstellingen

Wie woont er in ELZ Houtland en Polder?

De omgevingsanalyse die in oktober 2022 werd ingediend geeft ons inzicht in het burgerprofiel in de eerstelijnszone. We hebben een eerder oudere bevolking binnen een landelijke context. Het aandeel mantelzorgers is groot. Bovendien kunnen we vaststellen dat het zorg- en welzijnsaanbod niet overal toegankelijk is. Die toegankelijkheid gaat breed: fysieke toegankelijkheid, beschikbaarheid, bekendheid, begrijpbaarheid... Ook de recente wijzigingen op vlak van mobiliteit in de regio kunnen hier op middellange termijn een impact op hebben.

Daarnaast heeft ook de digitalisering een impact op de toegankelijkheid van het aanbod. Aanbod die regionaal geclusterd zit in grotere steden, zien een lagere instroom van inwoners uit de zone. Zichtbaarheid speelt hier een belangrijke rol.

Enkele slotelementen uit de omgevingsanalyse die inzicht geven in de gemaakte keuzes voor de kwetsbare populatie in ELZ Houtland en Polder:

ELZ Houtland en Polder heeft een groot aandeel **mantelzorgers**. Door de hogere zorgnood en de stijgende druk op de eerste lijn, stijgt de druk op de mantelzorgers. Ook strategische keuzes die er vanuit grotere structuren zoals de ziekenhuisnetwerken gemaakt worden, zullen hier een impact op hebben. Deze impact en tendenzen moeten in kaart gebracht worden om te weten hoe we 1. Mantelzorgers kunnen informeren en voorbereiden en 2. Eerstelijnsactoren en m.n. zorgprofessionals optimaal kunnen ondersteunen.

Door het hoge aandeel mantelzorgers zijn we ook dicht betrokken bij tal van mantelzorginitiatieven, om deze groep toe te leiden naar het zorg en welzijnsaanbod in hun buurt, alsook te informeren over tegemoetkomingen en premies, al omvat dit slechts een klein deel van het mantelzorgvriendelijk beleid die kan gevoerd worden. Extra aandacht omtrent het mentale aspect is zeker aangewezen. In 2023 werd

daarnaast al ingezet op de nood om eerstelijnsactoren over sectoren heen te verenigen (VAPH, Zorg en Welzijn, GGZ) om – voor wat betreft Mantelzorg – van elkaar te leren.

ELZ Houtland en Polder wil extra inzetten op **jonge ouders**, die in de nasleep van de covid-pandemie, maar ook daarvoor (mede omwille van de wijzigende gezinssituatie en de daarmee gepaard gaande druk) belangrijke aandacht vraagt. Steeds vaker is er sprake van perinatale mentale zorg. Als ELZ willen we de initiatieven die hier aandacht voor vragen extra ondersteunen. Jonge ouders moeten de weg naar zorg en welzijn vinden. De opstart van het perinataal netwerk in 2021 was een mooie start om de initiatieven met elkaar in contact te brengen. We bouwen verder aan dit netwerk.

Als we daarnaast verder kijken naar infant mental health, komen ook **minderjarigen** in beeld. De mentale gezondheid van minderjarigen is een belangrijk thema om samen met andere netwerken aan de slag te gaan. De eerstelijnszone ondersteunt nu al mee de uitrol van de conventie eerstelijnspsychologische hulp en ook het groepsaanbod zal mee vorm krijgen. De opstart van OverKop in de regio van ELZ Houtland en Polder zal hier hopelijk een opstapje zijn naar een nog betere en bredere ondersteuning en bereik van jongeren in kwetsbare situaties. Als open organisatienetwerk blijven we de ontwikkelingen vanuit het Agentschap Opgroeien volgen en mee ondersteunen.

Gezien het landelijke karakter van onze eerstelijnszone is er een wijkgerichte/buurtgerichte aanpak nodig om **alleenwonende ouderen en de personen met een chronische aandoening** zo lang mogelijk in hun geprefereerde context te laten wonen. Door de beperktere mobiliteit, evenals de hogere druk op professionele hulp, moeten we alert blijven voor de ondersteuning van deze groep. Initiatieven die de toegankelijkheid tot het aanbod verhogen en hiermee het welzijn van deze groep verbeteren, worden bekendgemaakt en ondersteund door de eerstelijnszone. Waar nodig duwen we aan de kar.

Tot slot moeten we initiatieven nemen ten aanzien van de **landbouwers**. Hun (mentaal) welbevinden staat onder druk en dit is al langer dan vandaag het geval. Op het moment van schrijven zijn er opnieuw protesten op de lage landbouwprijzen en de grote druk die op de sector rust inzake stikstofproductie. Uit gesprekken met Boeren op een Kruispunt in 2022 weten we dat er een groot werk voor ons ligt. Als eerstelijnszone kunnen we de lokale verankering van het Vlaams actieplan voor Welbevinden in de land en tuinbouw ondersteunen door mentale gezondheid en problemen bespreekbaar te maken, het hulpaanbod voor landbouwers te optimaliseren en toegankelijkheid te verbeteren. Bij het uitwerken van het groepsaanbod van de ELP-conventie moeten we oog hebben voor deze doelgroep.

Algemene bevindingen over de kwetsbare populatie in ELZ Houtland en Polder:

- In al deze groepen, alsook daarbuiten, zitten mensen die op vandaag in een kansarme, financieel kwetsbare situatie leven, of een verhoogde tegemoetkoming ontvangen. **(Kans)armoede zit verweven in de samenleving en we vinden het belangrijk om deze toets voor elke actie te maken.** Opportuniteiten moeten aangegrepen worden.
- Alle personen die in contact komen met zorg en welzijnactoren, of hier tot op vandaag nog niet de juiste ingang gevonden hebben, moeten in hun kracht durven staan en ondersteund worden door de brede eerste lijn. Hier moeten we samen onze verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de populatie. Een **basishouding in positieve, doelgerichte zorg** en welzijn is noodzakelijk als eerstelijnsactor.
- Daarnaast zien we bij bovengenoemde populaties een hoger risico op **lage gezondheidsvaardigheden**. Ook hierrond moeten ten aanzien van de doelgroepen, alsook ten aanzien van de eerstelijnsactoren bewustmakingscampagnes ondersteunen en waar nodig zelf initiëren.

Doelstellingen

Hieronder worden de strategische en operationele doelstellingen omschreven met bijbehorende acties. De acties zijn het resultaat van gesprekken met partners in dit werkjaar (2023) alsook in werkjaar 2022. Daarnaast hebben we proactief werk gemaakt van de integratie van VAPH en Opgroeien binnen ons organisatienetwerk, waardoor dit niet zeer uitgesproken naar voor komt in dit actieplan. Enkele van de acties, alsook onze statuten tonen echter dat wij deze actoren van bij de start als evenwaardig zien aan de andere groepen.

Toelichting weergave acties in dit beleidsplan:

- *Sommige acties worden gelinkt aan meerdere doelstellingen. In dit beleidsplan staan ze dubbel, in het actieplan staan ze slechts één keer opgelijst.*
- **Acties in groen:** lopende acties of acties die behoren tot de standaard werking van de ELZ.
- **Acties in oranje:** nieuwe acties of acties met een nieuwe wending. Hiervoor wordt er een actiefiche voorzien.
- **Acties in grijs:** acties voor 2025-2026.

Strategische doelstelling 1

Binnen ELZ Houtland en Polder zijn er bruggen gebouwd en verbindingen gecreëerd zodat personen en hun netwerk de meest gepaste ondersteuning op maat krijgen.

1.1. Partners in de eerstelijnszone kennen elkaar, doen aan kennisdeling en werken samen ten behoeve van een betere kwaliteit van zorg voor de persoon.

ACTIE 1 - Er worden minstens 6 gratis vormingsmomenten georganiseerd om te informeren, te vormen en te verbinden (online, offline, met en zonder netwerkmogelijkheden).

ACTIE 2 - De professionele clusters alsook nieuwe samenwerkingsverbanden krijgen logistieke ondersteuning om zich binnen of over beroepsgroepen of organisaties te verenigen.

De professionele clusters zijn: Zorg, Welzijn en Lokale Besturen.

Voor 2025-2026 willen we graag mee nadenken over een gevarieerde navormingskalender voor de beroepsgroepen in de ELZ.

ACTIE 3- De eerstelijnszone zet in op het perinataal netwerk van Houtland en Polder en verleent hierbij logistieke én financiële steun.

ACTIE 4- De eerste- én tweedelijnspartners werken samen aan een warmere doorverwijzing én een betere samenwerking, via nieuwe verbindingen en versterking van bestaande trajecten

In een later fase (2025-2026) wordt er een structureel overleg opgezet met het ziekenhuis AZ Oostende.

Actie 5 – Er is een wisselwerking tussen het beleidsplan van de ELZ en de plannen van het Lokaal Sociaal Beleid van de gemeenten.

Actie 6 – Er is een platform voor kennisdeling rond mentaal welzijn in de regio van ELZ Houtland en Polder.

1.2. Partners in de eerstelijnszone worden geïnformeerd over bovenlokale initiatieven zodat zij kunnen deelnemen aan werkgroepen of projecten op regionaal niveau.

ACTIE 7- Partners kunnen beroep doen op de eerstelijnszone om lokale en bovenlokale initiatieven binnen zorg en welzijn m.b.t. het ondersteunen of versterken van de persoon en zijn context kenbaar te maken via zorgraad/nieuwsbrief en/of website.

ACTIE 8 – De ELZ initieert/faciliteert overleg om op regionaal niveau aan kennisdeling te doen en samen te werken, ten behoeve van de persoon met zorg- en ondersteuningsnood

1.3. De eerstelijnszone ondersteunt en implementeert bruikbare tools die – via de eerstelijnspartners - de zorg en welzijn van de kwetsbare doelgroepen in de positieve zin kunnen beïnvloeden.

ACTIE 9- De vzw Eerstelijnszone zet zich in voor de ondersteuning en de versterking van de cluster persoon, een adviesgroep van gebruikers van zorg- en welzijn.

ACTIE 10- De partners zien de kansen en stellen zich open om deel te nemen aan het online doorverwijsplatform Zipster.

Onder voorbehoud van goedkeuring door het bestuursorgaan op 8/2/2024

ACTIE 11- De ELZ ondersteunt bij de opstart van interdisciplinair overleg via de methodieken van Medisch-Farmaceutisch Overleg en Medisch-Kinesitherapeutisch overleg.

Strategische doelstelling 2

ELZ Houtland en Polder werkt aan initiatieven om kwetsbare doelgroepen beter te bereiken en toe te leiden naar het bestaande zorg- en welzijnsaanbod.

2.1 De vzw ELZ brengt mee de digitale vaardigheden van de eerstelijnsactoren in kaart.

ACTIE 12 – De initiatieven ter bevordering van gezondheidsvaardige organisaties worden bekendgemaakt.

LOGO Brugge-Oostende en Samen is Beter vzw zetten samen hun schouders onder het GELO+ project. Als de evaluatie van de pilootfase gedeeld wordt en bij goedkeuring door het dagelijks bestuur kan dit project ook uitgerold worden in ELZ Houtland en Polder en zullen wij hier mee onze schouders onder zetten.

ACTIE 13 – De vzw ELZ is lid van de projectgroep en participeert aan een project van de ELZ HP en SiBe rond het in kaart brengen van de digitale vaardigheden van zorg- en welzijnsprofessionals.

Vzw De Koepel (SiBe) is in 2024 partnerorganisatie om dit waar te maken. Dit wordt nog afgeklopt in februari 2024 met het bestuur van de Koepel vzw.

ACTIE 1 – De ELZ verhoogt de kennis van eerstelijnspartners door specifieke vorming rond E-Health.

Gekoppeld aan actie 13, vzw De Koepel (SiBe) is de partnerorganisatie om dit waar te maken.

ACTIE 14- Het lokale implementatie van het spel ‘WegWijs in Zorg en Gezondheid’ wordt geëvalueerd in functie van verdere uitrol in de 1 helft van 2024.

Er is een intensieve samenwerking met de partnerorganisaties LOGO Brugge Oostende en De Koepel vzw (SiBe). Op die manier versterken we de geletterdheid alsook de kennis van zorg en welzijnsactoren, gebruik makend van de bestaande methodieken.

2.2. De vzw Eerstelijnszone ondersteunt bij het kenbaar maken van het aanbod in zorg en welzijn naar de kwetsbare groepen.

ACTIE 15- Er wordt een Gids in Zorg en Welzijn voor de regio Houtland en Polder gemaakt.
Cfr. de huidige vrijwilligersgids. Dit komt ook naar voor uit resultaten Brede kijk Torhout.

2.3. Voor elke kwetsbare doelgroep wordt een bestaande actie versterkt of wordt er een nood of hiaat ingevuld.

ACTIE 16 – Hiaten in zorg en welzijn voor chronische patiënten

ACTIE 17 – Er wordt een werkgroep ‘zoeken naar Buurtzorg’ opgezet, die mee nadenkt hoe we tegemoet kunnen komen aan de noden van de kwetsbare groep of buurt, met eerste focus op de alleenwonende ouderen.

ACTIE 18- Voor de doelgroep (jonge) ouders wordt er een overzicht opgemaakt met de verschillende initiatieven gericht en het aanbod naar deze doelgroep.

ACTIE 19- Voor de doelgroep Minderjarigen: de eerstelijnszone volgt de overleggen en beslissingen rond de hervormingen ‘vroeg en nabij’ en 1Gezin, 1Plan op.

ACTIE 20 – De vzw ELZ voorziet ondersteuning bij de organisatie van een Wakosta-Beurs

ACTIE 21 – De vrijwilligersgids, opgemaakt in 2023, wordt geëvalueerd en er worden aanbevelingen gedaan naar de toekomst.

ACTIE 22 - De vzw Eerstelijnszone zet zich in voor de lokale implementatie van het Vlaams Mantelzorgplan. (2025)

ACTIE 23 – De vzw ELZ houdt de vinger aan de pols over de initiatieven die op vlak van ondersteuning aan mantelzorgers worden opgezet en draagt gezamenlijke initiatieven mee uit.

ACTIE 24- De vzw Eerstelijnszone zet zich in voor de lokale implementatie van het Vlaams actieplan voor land- en tuinbouwers (2025-2026).

ACTIE 9- De vzw Eerstelijnszone zet zich in voor de ondersteuning en de versterking van de cluster persoon, een adviesgroep van gebruikers van zorg- en welzijn.

Strategische doelstelling 3

ELZ Houtland en Polder vzw is zichtbaar en toegankelijk.

3.1 De vzw ELZ wordt door (nieuwe) partners gecontacteerd en geconsulteerd.

ACTIE 25- De website en nieuwsbrief bevat relevante en recente informatie voor de partners in de Eerste Lijn.

3.2. De vzw ELZ is vertegenwoordigd op activiteiten van partners.

ACTIE 26- De medewerkers en bestuurders van de ELZ zijn ambassadeurs van de vzw en dragen de visie van de vzw ten allen tijde mee uit.

3.3. De vzw ELZ werkt aan een open, toegankelijk en hartelijk organisatienetwerk

ACTIE 27- De principes van open, toegankelijk en hartelijk worden uitgediept.

Er wordt nagedacht met de bestuurders over deze termen in functie van de uitbouw van het organisatienetwerk.

ACTIE 28- Er wordt een kennismaking voorzien met nieuwe partners.

Strategische doelstelling 4

ELZ Houtland en Polder vzw is werkt efficiënt en handelt naar de principes van goed bestuur.

4.1. De vzw ELZ werkt volgens de geldende vzw-wetgeving en statutaire verplichtingen.

ACTIE 29- De vzw is boekhoudkundig gezond

ACTIE 30- De vzw is in orde met alle administratieve verplichtingen

ACTIE 31- De vzw is fiscaal in orde.

ACTIE 32- De vzw levert jaarlijks een financieel en inhoudelijk verslag af.

Voor projectsubsidies wordt er een afzonderlijk verslag bezorgd, of wordt dit geïntegreerd in de reguliere verslaggeving.

4.2. De vzw ELZ is in orde met alle GDPR-voorschriften.

ACTIE 33 – Er is jaarlijks een controle voorzien van het verwerkingsregister en alle andere verplichte GDPR-documenten.

4.3. De vzw ELZ brainstormt over een efficiënte governance en laat zich hierbij bijstaan door experts.

ACTIE 34 – Er wordt een begeleidingsplan uitgewerkt op basis van de nota hervorming zorggraden, eventueel met externe experts.

4.4. De bestuurders nemen verantwoordelijkheid ten aanzien van de achterban en agenderen hun vragen, problemen of knelpunten.

ACTIE 35 – Actie benoemen na afronding ACTIE 34. (2025)